

Davant l'emergència lingüística, passem a l'acció!

La situació actual del català no és pas afavorida. En els últims quinze anys, el seu ús social i la seva presència a la vida pública han disminuït a passes agegantades. Les dades així ho demostren: només un 32% de les catalanes i catalans fan servir la llengua catalana en l'àmbit social¹ i només un 31% de les persones residents a Catalunya té el català com llengua inicial² i en els últims quinze anys ha perdut més de mig milió de parlants habituals³. La realitat és que, del franquisme ençà, l'Estat només ha deixat despenalitzat l'ús del català, però la nostra llengua no està ni esmentada a la Constitució.

En els espais propis dels infants i joves aquest retrocés de la llengua catalana és molt més greu i evident. Per una banda, els mitjans audiovisuals declinen fer una aposta seriosa per generar continguts infantils en català, mentre que a l'espai digital la presència del català és escassa. Per altra banda, les autoritats judicials no paren d'atacar la presència del català a l'educació formal reduint les hores lectives que es fan en llengua catalana, en un context en què no són pocs els docents que canvien la llengua a les seves classes. Aquestes accions (o inaccions) no només són perjudicials per a la preservació de l'ús social del català, també suposen una vulneració directa del dret a poder gaudir lliurement de la pròpia cultura i llengua, recollit a la Convenció Universal dels Drets de la Infància.

La prova més evident d'aquesta tendència es veu sobretot entre el jovent, perquè només el 14,6% de les converses a l'hora del pati en instituts de zones urbanes de Catalunya són en català. Aquest fenomen no es limita estrictament a l'àrea metropolitana, sinó que s'estén arreu del país, cosa que implica una pèrdua de capital simbòlic: el català ja es percep com una llengua de segon nivell. A les escoles, per exemple, el 24,3% de l'alumnat de primària i secundària parlen en castellà al pati malgrat que el professorat es dirigeixi a elles i ells en català en el 79,5% dels casos⁴.

Des d'Esplais Catalans, en tant que moviment d'educació popular arrelat al territori, creiem que tenim el deure de fer-nos responsables de la promoció i preservació de la llengua catalana. Com a associació que busca la transformació social i la creació d'espais inclusius, també assumim l'herència dels moviments veïnals dels anys vuitanta nascuts al Baix Besòs i que ràpidament es van traslladar a altres punts del cinturó roig- que lluitaven per una educació en català per a tothom i reivindicuem el català com a eina de cohesió social, generadora d'espais de trobada entre membres dels diferents pobles que amb el seu pas pel territori han construït la història i la cultura que ens aplega com a país. Com a moviment que

¹ Font: [Emergència lingüística. T'imagines que la llengua desapareix?](#)

² Font: [Estudi sociolingüístic de patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya.](#)

³ Font: [El català, en emergència lingüística: "si no s'actua s'extingirà.](#)

⁴ Font: [Estudi sociolingüístic de patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya.](#)

basa el seu projecte pedagògic en els drets dels infants, no podem romandre passius davant de la vulneració de drets lingüístics que els infants i joves viuen actualment.

En l'últim any, Esplac hem participat en l'estudi coordinat pel Consell Nacional de la Joventut de Catalunya i Plataforma per la Llengua sobre l'ús del català. Segons aquest estudi, l'ús del català és més alt entre les monis (80,3%), que entre els infants (53%) i, de fet, els infants utilitzen més el català quan parlen amb monitores i monitors (73,2%) que quan parlen entre ells. És a dir, en general els infants el parlen menys el català que les monitores i els monitors i augmenten el seu ús quan s'hi dirigeixen⁵.

En definitiva, aquestes dades ens demostren que els esplais som espais de cura i foment del català. Però aquesta lluita no la podem fer en solitari. És necessari un canvi de rumb en les polítiques del conjunt de les administracions públiques, un canvi del paisatge lingüístic, sobre tot el digital, i un canvi d'actitud lingüística dels catalanoparlants.

Per aquests motius, des d'Esplais Catalans exigim:

- Polítiques públiques de promoció del català com a llengua de cohesió social.
- Accions destinades a augmentar l'ús del català, especialment dirigides a infants i joves, tant a les escoles i instituts com a espais d'educació no formal com els esplais.
- Reconeixement per part de les institucions i els agents educatius dels esplais com a espai de promoció de l'ús del català.

Finalment, des de Esplais Catalans no volem seguir veient la situació crítica en què es troba la nostra llengua i volem ser partícips d'un canvi, assumint la nostra part de responsabilitat en la qüestió. Per això ens comprometem a:

- Reconèixer el català com una eina de cohesió social
- Seguir promovent l'ús del català a tots els espais d'Esplac, incloent-hi documents, activitats, comunicació, formació, etc.
- Garantir els drets lingüístics dels nostres infants i joves i esdevenir un referent en català per elles.
- Treballar amb la resta d'associacions d'educació en el lleure per tal de trobar estratègies comunes en defensa de l'ús de la llengua.
- Formar-nos sobre el foment de l'ús del català, per tal de millorar les eines que tenim com a monis i com a dirigents.

⁵ Font: [L'estat del català al cau i a l'esplai. Estudi sociolingüístic a l'associacionisme educatiu de base voluntària i comunitària.](#)